
Wyprawa NIF m. 1940/41

prekazała
na cmentarzu
w Warszawie, Metak...

+ GUTT Memoria

S2, S2.
AK
KG
BIP

2678 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 2678/USK
+ Gutt Maria

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora ✓

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓2

VI. Fotografie →

I/1- Relacja

- Relacja Mani Gattołuy opracowana przez Ewę Krasnowolską, przekazana do Fundacji razem z innymi materiałami 6. VIII. 2000. Msp. Kopia przez Kalkę. Oryginał, k-1, s.1.
- Relacja M. Gattołuy, opr. przez E. Krasnowolską. Kopia maszynowa - oryginał, k.2, s.2-3

1 | A-1
Guttówna Maria

Urodzona 7.V.1918 r. w Brudzewie, woj. łódzkie.

Córka prof. Romualda Gutta, wybitnego architekta, i Marii Henryki z Kurnatowskich.

Absolwentka gimn. im. Cecylii Plater-Zyberkówny w Warszawie, matura w 1935 r. Harcerka VI Warszawskiej Żeńskiej Drużyny Harcerskiej. Studentka IV roku chemii.

Zginęła w Oświęcimiu, 15 kwietnia 1943 r.

Aresztowana 3.XI.1942 r. wraz z siostrą Anielą ^{najmłodszą} /~~nieznaną~~ z rodzeństwa w kotle założonym przez gestapo w lokalu konspiracyjnym. 25/26 listopada wywieziona do Oświęcimia wraz z siostrą, która przeżyła obóz. Brat Marii - Jan Wacław - ^{instruktor,} harcerz /Szarych Szeregów, został rozstrzelany w ruinach getta w grudniu 1943 r.

Maria Guttówna jest wymieniona w: "Cztery lata ostrego dyżuru" Czuperskiej-Sliwickiej, s. 309 /nazwisko błędnie podane: Gut/; Warszawskim pierścieniu śmierci Wł. Bartoszewskiego, wyd. II, s. 218, 221; w "Pawiaku" R. Domańskiej, s. 265, 266, 373. W tej pozycji informacja o zatrzymaniu Marii i Anieli Guttównien w innym lokalu, niż podają poprzednie źródła, mówiące o mieszkaniu Urszuli Głowackiej. Wymieniona także w "Osieiemnaście pod plecakiem przemoczonych lat" R. Góreckiego, s. 58. Górecki w tej książce poświęca wiele miejsca wspomnieniom o bracie Marii - Janie Wacławie i o/rodzicach, ^{Jej/} współuczestniczących w działalności konspiracyjnej. Wymien. w "Wojnie warszawsko-niemieckiej" Cz. Michalskiego, s. 354. We "Wspomnieniach oświęcimskich" A. Piątkowskiej, s. 153. Piątkowska mylnie określa wiek Marii na lat 16, może myli ją w tym wypadku z Anielą, o której pobycie w obozie też wspomina. Podaje jako numer obozowy Marii Guttówny: 25981.

Krasnowolska

114-2
Guttówna Maria

Urodzona 7.V.1918 r. w Brudzewie, woj. poznańskie.

Zginęła w Oświęcimiu, 15.IV. 1943 r.

Najstarsza córka prof. Romualda Gutta, wybitnego architekta, i Marii Henryki z Kurnatowskich.

Absolwentka gimnazjum im. Cecylii Plater-Zyberkówny w Warszawie, maturę otrzymała w 1935 r. Harcerka VI Warszawskiej Żeńskiej Drużyny Harcerskiej /VI WZDH/. Studentka IV roku chemii.

Maria Guttówna była członkiem Szarych Szeregów, pracowała w akcji "M" - oddziaływania na młodzież niezorganizowaną, poddaną demoralizującym wpływom wojny. Aresztowana 3.XI.1942 r. wraz z młodszą siostrą Anielą w kotle założonym przez gestapo w lokalu konspiracyjnym w mieszkaniu Urszuli Głowackiej, przy ul. przy ul. Wilczej 52. Wsypa lokalu związana była z aresztowaniami w małym sabotażu - "Wawer", w którym działała Anielą. Maria przyszła do U. Głowackiej po siostrę i w ślad za nią wpadła w kocioł. 25/26 listopada obie siostry zostały wywiezione do Oświęcimia. /Numer obozowy Marii: 25981/. Anielą przeżyła obóz, choć wyszła ze zrujnowanym zdrowiem, Maria zmarła 15 kwietnia 1943 r.

Brat Marii - Jan Waclaw Gutt - harcerz, instruktor Szarych Szeregów, aresztowany w ulicznej łapance został rozstrzelany w ruinach ghetta w grudniu 1943 r.

Maria Guttówna jest wymieniona m.in. w: "Cztery lata ostrego dyżuru" Czuperskiej-Sliwickiej, s. 309 /tu nazwisko błędnie podane: Gut/, w "Warszawskim pierścieniu śmierci" Wł. Bartoszewskiego, wyd. II, s. 218, 221; w "Pawiaku" R. Domańskiej, s. 265, 266, 373. W tej pozycji błędna informacja o zatrzymaniu Marii i Anieli Guttowien nie w mieszkaniu Urszuli Głowackiej. Wymieniona także w "Osiemnaście pod plecakiem przemoczonych lat" R. Góreckiego, s. 58; Górecki w

171-3

tej książce poświęca wiele miejsca wspomnieniom o bracie Marii - Janie Waclawie i o jej rodzicach, współuczestniczących w działalności konspiracyjnej. Wymien. także w "Wojnie warszawsko-niemieckiej" Cz. Michalskiego, wyd. II, s. 354; we "Wspomnieniach oświęcimskich" A. Piątkowskiej, s. 153. Piątkowska mylnie określa wiek Marii na lat 16, zapewne myli ją z siostrą - Anielą - o której pobycie w obozie też wspomina. Informacja o numerze obozowym Marii Guttówny zaczerpnięta z książki Piątkowskiej. Wzmianka o działalności Marii w artykule St. Broniewskiego "Dom profesora Gutta", w "Tygodniku Powszechnym", 27.I.1974. /Odpis załączam/.

W "Materiałach do Słownika Biograficznego Kobiet Uczestniczek Walk.. następująca notka o Marii Guttównie: "d.ur. n.† IV.1943; z W-wy, najstarsza córka prof. Romualda Gutta; stud. IV r. Wydz. Chemii; pracowała w konspiracji w akcji "N" BIP KG AK, areszt. 3.XI.42, więziona na Pawiaku, po badaniach połączonych z torturami wywieziona do Oświęcimia, gdzie zmarła."

Fotografia Marii Guttówny do udostępnienia.

Biogram opracowała na podstawie informacji zaczerpniętych od brata Marii - Michała Gutta /W-wa, ul. Miączyńska 19, tel. 44-93-19/, materiałów zebranych przez Komitet Redakc. monografii szkoły im.C. Plater-Zyberkówny oraz wiadomości z wyżej wymien. źródeł drukowanych

6.V.1979.

Ewa Krasnowska

Przekazane dla Fundacji
AK w Toruniu.
6. VIII. 2000. *AK*

III / 1- Materiały dot. rodziny relatora.

- odpis artykułu St. Broniewskiego „Dom Profesora Gietta” (T.P. 27-X. 1974, nr. 43/1344). Kalka maszynopisu - oryginał k. 1, s. 1.
- „Janek był u Sz.Sz.” (brat relatora). Opr. poci E. Krasnowolskiej przekazane do Fund. 6. VIII. 2000r. Kopia msp. Oryg. k. 2, s. 2-3

od: Guttówna Maria

Odpis artykułu Stanisława Broniewskiego pt.: "Dom Profesora Gutta", zamieszczonego w "Tygodniku Powszechnym", 27.X.1974, nr 43 /1344/.

"Przed kilkoma tygodniami zmarł w Warszawie wybitny architekt polski profesor Romuald Gutt. We wspomnieniach o nim z szacunkiem i uznaniem podkreślono jego rolę, jako twórcy trwałych dzieł architektury, a także jako wychowawcy paru pokoleń polskich architektów. Do tych wspomnień csuj si, w obowiązku dorzucić kilka słów, oświetlających pod innym kątem piękną sylwetkę Profesora: próbujących zarysować, jak on, u którego tyle setek studentów zdawało egzaminy - jak on zdawał swój polski egzamin w okresie narodowej próby.

Licznymi mecnymi włzami był Profesor Gutt związany w okresie II wojny światowej z Polską Podziemną. Najściślej z Szarymi Szeregami. Jego najstarsza córka - Marusia - studentka IV roku chemii, pracowała w akcji "H": w akcji oddziaływania przez Szare Szeregi na młodzież niesorganizowaną, pozostawioną na pastwę demoralizujących wpływów wojny. Marusia, członek tzw. "akcji badawczej" w kierownictwie akcji, analizowała zbierane wśród młodzieży wypowiedzi ankietowe, stwarzając podstawę pod decyzje przyszłego działania. Aresztowana 3.XI. 1942 r. przerwała tę pracę. Był to pierwszy cios w rodzinę Profesora. Marusia zmarła w Oświęcimiu 15.IV.1943 r.

Anielka - młodszą córką, pracowała w organizacji małego sabotażu "Wawer". Szare Szeregi "obsadzały w "Wawrze" Okręg Warszawa-Południe. Teren od Placu Zbawiciela po południowe krańce miasta pokrywany był przez nie co tydzień napisami, ulotkami, nalepkami podnoszącymi ducha warszawiaków. Anielka należała do zespołów wykonujących te prace. Skierowane w komendę "Wawra" aresztowanie z 3.XI.1942 r., to samo, które zabrało Marusię, zabrało również Anielkę. Były to więc równocześnie dwa ciosy, jakie spadły na rodzinę Profesora. W końcu wojny Anielka wyszła z Oświęcimia ze zniszczonym zdrowiem.

Janek był w Szarych Szeregach w tzw. "Bojowych Szkołach". Brawurowo prowadził zastęp "MG-430" /Mokotów Górny/. Chłopcy pracowali także w akcji "Wawer". To ręką Janka wymalowana została piękna kotwica, znak Polaki Walczącej, na cokole pomnika lotnika w Warszawie, /dla ścisłości historycznej dodać należy, że na tym cokole były wymalowane dwie kotwice: wcześniej wymalował swoją od strony Alei Sztacha Janek Bytnar "Rudy"; później, nieco wyżej od tej pierwszej, wymalował swoją Janek Gutt od strony ul. Puławskiej; to Janek przewodził skłipe wawerskiej rozlepiającej plakaty wspólnie z lwowskimi harcerzami na terenie ich miasta w czerwcu 1943 r. Aresztowany 3.XI 1943 r. został stracony w egzekucji ulicznej. Trzeci cion w rodzinę Profesora.

W domu został już tylko najmłodszy syn, Michał. On także należał do Szarych Szeregów, do tych najmłodszych, do zawieszackiej drużyny prowadzonej przez "Topacza".

Ta służba podjęta przez k a ż d e z dzieci Profesora, to najlepsza świadectwo atmosfery Jego domu. Lecz nie tylko to; dziś wpróżnie śmiała pisać o fakcie, że mimo wszystko dom p. Gutów ciągle kipiał pracą konspiracyjną, że nie załamano tego żaden cion; że gdy już nie było Janka, jego zastęp nadal odbywał zbiórki w osieroconym domu. Na takich domach zbudowana była Polska.Podziemna. A ponadto mało kto wie, że sam Profesor był członkiem Rady Wychowawczej przy "Grupach Szturmowych" Szarych Szeregów, że brał m.in. udział w ważnej dyskusji nad programem najwyższego stopnia wojennego harcerstwa, stopnia "szturmowca" /harcersza Rzeczypospolitej/. I że było to w r. 1944, gdy w domu był już tylko Michał, a w dalekim Oświęcimiu cierpiała już tylko Anielka.

Pe wojnie Profesor bardzo aktywnie pomagał młodym kolegom poległego syna w ich trudnym pokojowym starcie życiowym. Przy jego pomocy i na jego radę zabezpieczono groby chłopców z Szarych Szere-

gów. Za tę działalność otrzymał z rąk kolegów syna, który później przeszli do batalionu "Parasol" - honorową odznakę "Parasola". Nosił ją z dumą; była dla niego symboliczną nagrodą za sianie trudnego ogrodu polskiego. Nic więc dziwnego, że na mogile tego wybitnego architekta stał zwykły żołnierski brzoźowy krzyż. Tak, jak na działce Szarych Szeregów na Powązkowskim cmentarzu woj-skowym w Warszawie. Taka była jego wola."

Z materiałów zebranych przez Komitet Redakcyjny
książki o szkole in. Cecylii Plater-Zyberkówny w U-wie.

Warszawa, 6.V.1979.

Ewa Krasnowolska

*Przekazuje dla Fundacji AK w Toruniu.
6. VIII. 2000.*

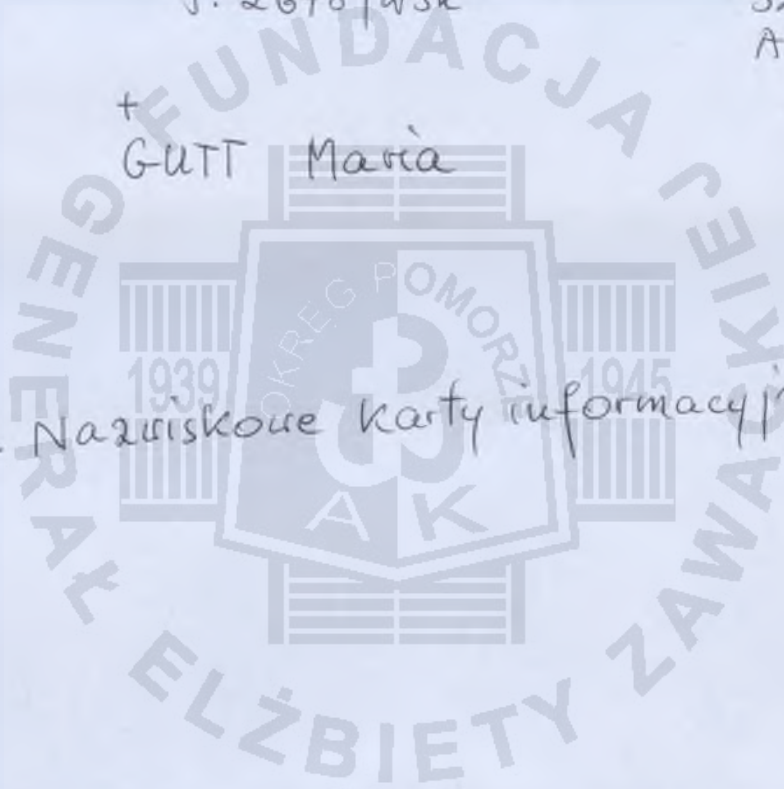
Ek

J. 2678/WSK

Sz. Sz.
AK, KG,
BIP

+ GUTT Maria

(V). Nazwiskowe karty informacyjne 2.

T: 2678/WSK

242-17K
Warszawa

GUITÓWNA MARIA

lat 25 Harcerka z 6 Druż. Warszawskiej
W obywateli w kierownictwie akcji M
Szarych Szeregów, Aresztowana 3.09.1942
z siostrą Anielą, w mieszkaniu Urszuli
Głowackiej - punkt rozdania druków
Organizacji Małego Sabotażu „Wawer”
Wieziona na Pawiaku, zmarła
w Oświęcimiu 25/26 XI 1942
Dane. Harcerka 1939 - 1945

Państwowe Wydawnictwo Naukowe
Warszawa 1983

DRut
04 2002

GUTT Newie